

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 31. 3. 2021

Peter Majer, hovorca NBS

Dobrý deň, vitajte v Národnej banke Slovenska na tlačovej konferencii o tom ako sa nám bude dariť v najbližších mesiacoch - dnes sa volá ekonomický a menový vývoj a keďže je marec, tak máme jarnú edíciu. Viac informácií povie guvernér Národnej banky Slovenska Peter Kažimír a viceguvernér NBS Ľudovít Ódor, pán guvernér, nech sa páči.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujem, ja vás tak isto všetkých vítam, prajem vám príjemný dobrý deň tu v Národnej banke Slovenska. Dneska vlastne máme také malé výročie - skoro v podstate rok s pandémiou. Rok, ktorý bol poznamenaný mnohými aj nepeknými vecami, učili sme sa proste žiť po novom. Jedna vec je ale úplne rovnaká a to je slovo neistota – aj v marci minulého roku, aj v marci tohto roku. Čo je ale rozdiel – rozdiel je v tom, že neistota v tomto roku je oveľa menšia ako bola pred rokom. Prečo tomu je tak - pretože máme vakcíny, sme v nejakej fáze očkovania, naučili sme sa žiť v rôznych obmedzeniach. Je pravdou, že každý ďalší lockdown aj na Slovensku, ale aj v iných krajinách znamená menšie negatívne dopady na ekonomiku, to znamená - ako keby sme sa učili žiť v novom normále, neznamená, že chceme v takomto normále zostať, ale to je proste realita, ktorej všetci čelíme. Chceme vás asi opäť raz prekvapiť, totiž my v Národnej banke Slovenska vidíme napriek komplikovanému I. štvrtroku vývoj v našej slovenskej ekonomike celkom pozitívne a veľmi, dá sa povedať, optimisticky. Takže napriek tomu, že sme nevykročili akoby šťastnou nohou do tohto roku, vývoj v celom roku vnímame optimisticky, očakávame, že naša ekonomika porastie v tomto roku rýchlosťou 5 % a takisto si myslíme, že predkrízovú úroveň ekonomiky, tzn. cestujeme v čase naspäť do roku 2019, túto úroveň by sme mohli dosiahnuť ešte koncom tohto roka. Takže stále ako keby tvrdošijne trváme na tom, že by sme sa mohli vrátiť na predkrízovú úroveň ešte v tomto roku. Na budúci rok by ekonomika mala rásť ešte rýchlejšie a to tempom 5,6 %. Určite vás zaujíma, z čoho pramení náš optimizmus v tejto oblasti – no v prvom rade vnímame to tak, že opäť nám pomáha zahraničný dopyt, to znamená - je to taký ten zdravý dopyt po tovaroch a službách, ktorý je generovaný v zahraničí. Asi si pamätáte, že štruktúra našej ekonomiky sa proste prelieva – buď ju ťahá domáca spotreba alebo zahraničný dopyt. Po takých rokoch vyváženosti tu máme zase silnejší zahraničný dopyt, to znamená - ten optimizmus obnovy ekonomiky, svetovej ekonomiky sa prelieva aj na Slovensko a typ našej

ekonomiky na to vie, je schopný proste pozitívne reagovať. Máme tu problémy s domácou spotrebou, tie samozrejme vyplývajú hlavne z druhej vlny a to z toho I. štvrťroku a z toho lockdownu, ktorý pokračuje z predvianočného obdobia, ale aj tu si myslíme, že ľudia budú ochotní míňať viac po tom, čo sa uvoľnia následne opatrenia. Samozrejme, základným predpokladom toho, aby sme mali pravdu, a tá pravda je relatívne príjemná, opakujem, rast ekonomiky na úrovni okolo 5 % v tomto roku. Aby to bolo pravdou, potrebujeme pokračovať v očkovaní a potrebujeme zvládnuť túto Veľkú noc v takom režime, aby sme sa nevrátili k nejakej ďalšej tretej alebo dvaapoltej vlne. Samozrejme, výpadok v domácej spotrebe, ktorý je spojený s dlhotrvajúcim lockdownom - očakávame, že bude zahradený ešte v ďalšej časti tohto roka.

Budem pokračovať trhom práce, to, samozrejme, táto situácia má aj vplyv na trh práce. Ten zostáva v takom proste v solídnom stave, trh práce je naďalej celkom odolný. Jednoznačne trhu práce pomohli podporné opatrenia zo strany vlády a štátu, o tom niet žiadnych pochyb. Napriek tomu, ale vzhľadom na situáciu, v ktorej sme sa nachádzali hlavne v I. štvrťroku netreba očakávať zásadné oživenie trhu práce už v tomto roku. Predpokladáme v tom priemernom čísle, že dokonca dôjde k poklesu zamestnanosti ešte v tomto roku a k opätovnému nárastu zamestnanosti a poklesu nezamestnanosti, samozrejme, dôjde potom začiatkom budúceho roka. Treba dodať, že zvyšujúca produktivita práce vytvorí priestor aj pre celkom slušný rast miezd, odhadujeme na úrovni 5 % ešte v tomto roku, ale to číslo bude veľmi podobné aj v ďalších rokoch. Tu si treba ale v tomto roku uvedomiť, že kľúčovým bodom je tzv. bazický efekt spôsobený tým, že ľudia budú viac pracovať ako pracovali minulý rok, odpracujú viac hodín a tým pádom, samozrejme, bude rásť tým aj mzda.

Toľko asi k základným číslam, keďže máme to ročné výročie chceme sa ešte pozastaviť pri úlohách menovej politiky pri tomto type krízy. Som predstaviteľom Rady guvernérov Európskej centrálnej banky a z tohto pohľadu spolu s viceguvernérom v podstate zastupujeme v tejto Rade názor, dúfam, že zdravého rozumu, ktorý v tej časti, ktoré reprezentuje Slovensko, je samozrejme súčasťou celkovej politiky ECB a keď opäť cestujeme v čase - našou odpoveďou na začiatku minulého roka bol pandemický program nákupu dlhopisov, ktorý sa v bankovníckej skratke volá PEPP, s ktorým sme prišli takto v marci minulého roku a v hovorovej reči v podstate sme nakupovali vládne a podnikové dlhopisy v obrovských objemoch na tej celoeurozónej úrovni s cieľom zmierniť, samozrejme, neistotu, zmierniť neistotu investorov, zmierniť záchvevy na finančných trhoch, zabezpečiť dostatok hotovosti, likvidity na chod ekonomiky a tým sme podľa nás zabezpečili to, aby sa zdravotnícka kríza s možným katastrofálnym, možno aj nenapraviteľným spôsobom

nepreliala tak jednoducho do ekonomiky. Tento balík sme potom v júni ešte navýšili na celkový objem skoro dvoch triliónov alebo dvoch biliónov – 1,85 bilióna, ak chcete alebo 1850 miliárd EUR a životnosť tohto balíka je samozrejme, do marca budúceho roka, čiže ešte ďalší celý rok. Popritom samozrejme držíme úrokové sadzby na rekordne nízkych úrovniach, čo určite mnohí z vás, či už podnikateľov alebo občanov, ktorí si chceli zabezpečiť bývanie, pocítili na nízkych a nižších úrokoch. Takže toto všetko pomáhalo, samozrejme, aj väčším objemom úverov, ktoré pomáhali takej primrznutej ekonomike. Takže napriek tomu, že v tomto type krízy má najefektívnejší a najzásadnejší arzenál fiškálna politika - to si treba vždycky uvedomiť, že bez fiškálnej politiky to nejde - prínos menovej politiky v tomto období bol nenahraditeľný. Ak som spomenul fiškál, fiškálnu politiku, tak tu sa tiež pozastavím - tou zmenou paradigmy, ktorú predstavuje prijatie plánu obnovy alebo ak sa vrátíme – európske vlády prijali podporné opatrenia v hodnote stoviek miliárd EUR na národných úrovniach, ale potom prišlo to kľúčové a to je 750 miliárd z Európskej komisie na čom sa dohodli, samozrejme, hlavy štátov Európskej únie. Tu ale treba povedať trikrát ale, ak sme pri fiškálnej politike – a to je pozícia Slovenska. Slovenský balík je na základe dostupných informácií, ten slovenský balík národnej pomoci je jeden z najmenších, ak nie najmenší v eurozóne. Typická európska krajina poskytla pomoc vo viac než dvojnásobnej výške. My od začiatku krízy varujeme, aby prílišná snaha o rozpočtovú zodpovednosť alebo adresnosť neznamenala, že isté zraniteľné skupiny ľudí alebo podnikov pomoc nedostanú. Ďalšou pripomienkou je, že v čase hlbokého prepadu ekonomiky a investícií naďalej pomaly čerpáme eurofondy, pretože ak neberieme preplácanie prvej pomoci ľuďom a firmám - preplácanie z európskych fondov, ktoré boli súčasťou balíka pomoci, ak toto odpočítame, tak naše čerpanie európskych fondov v minulom roku opäť pokleslo. A tu treba povedať, že stále z predošlého rozpočtu programovacieho obdobia máme k dispozícii 8 mld. EUR, takže toto sú proste úzke miesta, ktoré sa týkajú konkrétne Slovenska. Ak hovoríme o Pláne obnovy, je naozaj fajn, že ho máme, je výborné, že ho môžeme proste komentovať, môžeme ho pripomienkovať, ale stále je to len plán na papieri, a to nielen na Slovensku, ale aj v ďalších krajinách Európskej únie. Tu je dobré sa pozrieť do Spojených štátov amerických, kde je od zvolenia nového amerického prezidenta, jeho inaugurácia a následného jeho schválenia v senáte a v kongrese prešlo pár mesiacov. V reáliách Európy to je v podstate pár rokov, možno aj dva roky, než od myšlienky sa dostaneme k skutočnej realizácii. Takže tu treba stále zopakovať, že je nevyhnutné, aby fiškálna politika na národnej aj európskej úrovni pôsobila proti pandemickým šokom, ale proti akýmkoľvek krízovým šokom v ekonomike a tu je treba povedať, že je životne dôležité toto pre fungovanie firiem ako takých a pre

fungovanie spoločnosti ako takej. Toľko v skratke na úvod a teraz poprosím, aby ma v detailoch doplnil pán viceguvernér Ľudovít Ódor.

Ľudovít Ódor, viceguvernér NBS

Tak ešte raz dobrý deň, ak ste ma nepočuli, vítam vás všetkých aj ja v Národnej banke Slovenska a skúsím tak dokresliť ešte niektoré časti prognózy, ktoré neboli do detailov prezentované pánom guvernérom. Zhrnutie môžem preskočiť, lebo to vám guvernér povedal vlastne všetko z tých veľkých čísel, čo treba vedieť. Keď sa pozrieme na to, čo nás čaká v tomto roku, tak vidíme tam také znaky pomalého optimizmu v zahraničí a vidíme to aj na dvoch indikátoroch, vidno to aj v očakávaniach firiem, to znamená, že postupne sa dostávajú na vyššie úrovne aj v Nemecku, aj v eurozóne, čo vidíme na tom ľavom grafe a na tej pravej strane vidno, že oživenie, dopyt prináša už aj nárast cien komodít. Z časti, samozrejme, sú tam aj nejaké problémy v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch, ale je tam za tým cítiť aj to oživenie, to znamená, že prichádza jar a vidno už tie klíčky, že niečo sa tam deje v medzinárodnej ekonomike. To čo pán guvernér spomínal sú tie menovo-politické opatrenia, ktoré sa snažia naozaj udržať podmienky financovania na nízkych úrovniach. Tuto došlo k miernemu nárastu oproti tomu, čo sme mali v decembri, ale keď sa bavíme o úrovniach, stále sú to veľmi, veľmi nízke úrovne, takže aj podmienky na oživenie z pohľadu toho, že či si môžu zobrať úver domácnosti alebo firmy za dobré podmienky, tak stále tieto dobré podmienky pretrvávajú. Asi najväčší otáznik a kde sa možno líšia viaceré prognózy inštitúcií je, že čo sa stane s epidemiologickou situáciou - tak naši analytici sa snažili nakresliť taký ten najpravdepodobnejší scenár čo nás môže čakať. Na tom grafe vlastne vidíte striktnosť tých opatrení, čím je vyššie to číslo, tým je ekonomika viac zavretá, tým tie zdravotnícke opatrenia sú náročnejšie. Pre nás vidno, že odteraz v tom základnom scenári prognózujeme takú tú šmykľavku, že už konečne by sme sa mohli dostať na tie úrovne, ktoré sú naozaj minimálne, ale treba povedať aj, že na čom je založená táto prognóza. Ja by som povedal také tri „V“ – musíme zvládnuť Veľkú noc, to je úplne základný predpoklad a to druhé „V“ je vakcinácia. Tá je dôležitá nielen z toho pohľadu, aby šírenie vírusu nebolo také významné, ale aj keby to šírenie bolo a mali by sme zaočkované tie zraniteľné skupiny, tak tie zdravotné následky sú oveľa menšie. To znamená, že očakávame, že trošku odídu od seba tie čísla, ktoré ukazujú šírenie a čísla, ktoré ukazujú ťažké zdravotné problémy - ak zaočkujeme najzraniteľnejšie skupiny ľudí. A tretie „V“ je vlastne vyvarovať sa takého prílišného optimizmu, že akonáhle začnú klesať tie čísla, tak všetci si zorganizujeme veľké párty v každom okresnom meste, takže ten optimizmus treba ešte krotiť a treba vlastne pravdepodobne s rúškami behať ešte

dlhšiu dobu. Takže to je ten základ, to sú tie predpoklady, ktoré my máme za tou prognózou. Samozrejme, máme aj o niečo pesimistickejší scenár, kde sa môžu vyskytnúť nejaké mutácie a iné varianty vírusu na jeseň, ale vždy si musíme vybrať proste jeden základný scenár a to je v súčasnosti tento. Takže tým pádom, ak tieto predpoklady zoberieme do úvahy, že ako vyzerá zahraničná ekonomika, ako vyzerajú tie stimuly v eurozóne, v Amerike - menové podmienky sú relatívne dobré - takže z tohto pohľadu sa nám javí, že by sme sa mohli dostať na približne o pár štvrt'rokov na tie úrovne, ktoré sme prognózovali aj pred tým. Ten profil je dovtedy trochu iný, lebo IV. štvrt'rok bol lepší, ale zas na druhej strane veľmi dobre vieme, že I. štvrt'rok bol veľmi ťažký z pohľadu ekonomiky, takže tieto veci sa navzájom ako keby takmer kompenzovali a ešte trochu došlo k zmene v štruktúre, tzn., že o čosi viac čakáme, že nás bude ťahať zahraničie a o čosi menej naša súkromná spotreba, ale napriek tomu to, čo podľa mňa kľúč k úspechu v predikcii v súčasnosti je v súkromnej spotrebe. Ktorá inštitúcia bude mať dobre odhadnutý scenár pre súkromnú spotrebu, tak pravdepodobne bude mať aj najpresnejší odhad na tento rok. My nehovoríme, že samozrejme, nemáme patent na rozum, ale v súčasnosti sme relatívne optimistickí v pohľade na súkromnú spotrebu, a preto by som aj vykreslil zopár čísel, že prečo. Ako môžete vidieť, tam také „W“ – to je súkromná spotreba s tým, že tá pravá noha je trochu hlbšia, tzn. že čakáme, že práve v I. štvrt'roku dôjde k vyššiemu prepadu súkromnej spotreby, dokonca ešte ako tomu bolo v II. štvrt'roku minulého roka. Čo to môže znamenať a prečo sa to deje – sú tam dve také veci, ktoré sú veľmi dôležité z tohto pohľadu. Jednak, či budú mať domácnosti dostatočné príjmy, inak povedané, či trh práce pôjde nejakým negatívnejším smerom alebo nie. Zatiaľ tam je jednoznačná odpoveď – nie. Zatiaľ aj čísla o nezamestnanosti, aj trh práce, mzdy, všetky čísla ukazujú vrátane tých opatrení, tie OČR-ky, Kurzarbeit, všetko ukazuje, že tie príjmy by sa mohli udržať na relatívne dobrej trajektórii. Druhá otázka, že čo sa stane so spotrebou domácností, ak uvoľníme tie opatrenia, ak tá zdravotnícka krivka pôjde naozaj tak ako predpokladáme. A tam musíme hľadať odpovede na dve otázky, lebo ak prepadne tá spotreba a príjem je relatívne OK, tak je otázka, že prečo ľudia usporili tie peniaze. Môžu byť dva dôvody – jeden dôvod je samozrejme taký, že nemôžu míňať, keď sú zatvorené obchody - nemôžem ísť, nemôžem proste si kúpiť niečo v obchode, lebo je zatvorený obchod a druhá vec je, že čakám, že bude ešte horšie, že vidím výrazné riziká - tak hops, radšej odložím si na horšie časy. A toto sme skúmali, ktorý ten faktor bol dominantnejší doteraz. Samozrejme, sú aj také domácnosti, kde tie úspory sú minimálne a v zásade spotreba záleží len od toho koľko toho príjmu dostanú. Takže, keď sme sa pozreli z medzinárodného hľadiska, tak Slovensko je tam niekde napravo asi piate od konca, vidíme, že tá spotreba 2020 klesla relatívne menej

oproti iným krajinám – a dva dôvody vieme uviesť: Ten prvý dôvod je, že my máme veľký podiel, relatívne veľký podiel spotreby, s ktorou nič nevieme robiť, lebo to potrebujeme k životu, to znamená, že potraviny, bývanie - takže čím väčší podiel máte, tak tým menší je ten pokles spotreby, lebo na to musíte proste dať peniaze, nemáte peniaze nazvyš, aby ste to dali na bankový účet. A druhý dôvod je – ako uvidíme za chvíľu – predovšetkým odložená spotreba. To znamená, že u nás dominuje viacej ten motív, že obchody sú zavreté, ako ten motív, že sa veľmi obávame budúcnosti a preto zvyšujeme úspory. Takže preto sme robili taký modelový odhad, čo sa deje, možno by som tu ukázal jeden efekt, ktorý vidíme - ja to tak pracovne nazývam jojo-efekt, že vidíme, že v tom II. štvrtroku, keď klesli príjmy, klesla výrazne aj spotreba, ale akonáhle v III. štvrtroku bola situácia zase lepšia, tak tá spotreba vyskočila hore. To znamená, že ľudia len čakali akonáhle budú priaznivejšie podmienky a tá spotreba sa vrátila ako jojo a toto môžeme očakávať v zásade asi aj potom, ak uvoľníme opäť opatrenia, časť tej odloženej spotreby sa objaví naspäť. A tak isto, keď sme sa na to pozreli trošku z iného hľadiska, tak vidíme, že tie vynútené úspory, ktoré sú tie asi modré, tak sú relatívne vysoké v poslednom období, takže preto sme optimisti ohľadom spotreby do budúcnosti, že ak naozaj zvládneme tú zdravotnícku krízu a tie tri V, čo som spomínal, a obchody sa opäť postupne otvoria, takže slovenské domácnosti sa vrátia na vyššiu trajektóriu spotreby. A vidno to aj z toho, že tie červené stĺpce išli hore za posledné obdobie – to sú vklady domácností, že tie peniaze sú tam, otázka je, kedy sa dostanú naspäť do ekonomiky.

Dôležitý je aj pohľad na firmy a vo všeobecnosti na bankový sektor – a tam máme jednu kľúčovú otázku, že – áno, odložili sme splátky, ale čo sa stane, keď končia tie odklady, že či budeme mať veľký problém v ekonomike, či budeme mať veľký problém v bankovom sektore. Zatiaľ jednoznačnou odpoveďou je nie, tie prvé čísla potom ako naspäť začali splácať domácnosti, sú relatívne priaznivé a v súlade s tým, čo ukazovali aj naše prieskumy a tak isto aj objem úverov pre domácnosti, aj pre firmy – čo vidíme na tom ľavom grafe – tak rastú úvery aj firmám a pred koncom minulého roka sa celkom rozbehli aj garantované úvery, čo vidíme na tej pravej strane, takže zatiaľ to vyzerá relatívne v poriadku. Tu sú úvery domácnostiam - stále vidíme, že tie nové úvery pribúdajú – už síce menším tempom, ale stále relatívne vo veľkých objemoch. A bankový sektor je dobre pripravený, to vidíme aj z toho, že tie skutočné zlyhania úverov, ktoré sú zobrazené tou tenšou čiarou, sú zatiaľ oveľa menšie ako tie opravné položky, čo banky vytvorili, že čo sa môže stať s tými úvermi, takže zatiaľ aj z tohto pohľadu pramení náš optimizmus. Trh práce spomínal už aj pán guvernér, tak tam nedochádza k nejakým veľkým zmenám, takže by som skočil trošku na infláciu. Tam by som spomenul možno dve veci, že zatiaľ tie prvé čísla v tomto novom roku sú prekvapujúce a

vzhľadom na také nákladové efekty v inflácii, ale to čo pochopiteľne môže robiť väčší problém z dlhodobého hľadiska – to sú tie dopytové, že keď je vysoký dopyt a ťahá to tie ceny hore – to zatiaľ vôbec nevidíme, ale máme taký pocit, že oproti tej prognóze tie riziká môžu byť smerom nahor aj práve kvôli tomu, že vidíme, že ceny komodít začali výraznejšie rásť, ale ak sa naplní naša prognóza, tak aj na tom dlhšom horizonte sme v blízkosti tých 2 %, takže zatiaľ nemáme pred očami z tohto pohľadu nejaký negatívny scenár.

Riziká predikcie - stále ešte uvažujeme v rôznych scenároch, lebo tá neistota je síce menšia – ako spomínal pán guvernér, ale stále je značná, takže tu ukazujeme ten taký diapazón možností, ktoré môže naša ekonomika čakať. K fiškálnemu výhľadu – tam k veľkým zmenám nedochádza, najväčšia zmena je pochopiteľne v tom, že ten prvý štvrtrok je zlý z pohľadu pandémie, takže aj tie opatrenia protipandemické navýšili trochu náš odhad deficitu na tento rok. Dlh by sa mal hýbať niekde v blízkosti 60 % HDP na strednodobom horizonte. Takže toľkoto z našej strany, ďakujem pekne za pozornosť.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujeme pekne, priestor pre vaše otázky. TA3, nech sa páči.

Daniel Horňák, TA3

Chcem sa spýtať, vy ste spomínali tie problémy v domácej spotrebe, ak to teda ešte nejaký čas takto potrvá, aký vývoj odhadujete v tých najviac zasiahnutých sektoroch ako je gastro, cestovný ruch? Či jednoducho je potrebné podľa vás ešte zintenzívniť v tejto situácii tie fiškálne stimuly, asi ste aj zachytili rozhovor s Jánom Tóthom, ktorý teda chce otvoriť tú diskusiu o nejakom väčšom stimule vo výške 2 mld., že či podľa vás toto je teda téma a ešte v tomto období by sa vláda mala nad niečím takýmto mala zamýšľať alebo už to podľa vás nie je potrebné? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

No, budeme obaja reagovať zrejme. V tomto prípade, ak asi si dovoľím aj zareagovať v podstate na výzvu Jána Tótha - nie je dôležité len to, čo hovorí, ale aj to kto hovorí, to sú dva také asi rozmery. My sme úplne jasne pomenovali a hovoríme to proste konštantne, že objem pomoci z hľadiska svojej štruktúry, adresnosti patrí k tým menším v eurozóne, to je proste medzinárodné porovnanie v dátach, s ktorými my pracujeme. Potom tu máme, samozrejme, náš reálny život, lebo niekedy je tu otázka štruktúry tých opatrení, že nie je po nich ani dopyt – čo je častá reakcia tých, ktorí sú kritizovaní, že ten balík pomoci bol malý -

reagujú – veď ale ani po nich nie je dopyt, tak ono dopyt je reakciou aj na to, ako je dostupná tá pomoc, ako je pochopiteľná, ako je administratívne náročná, aká je dostupná v reálnom čase. My sme vždy hovorili, že tu je na prvom mieste - byť proste – dať peniaze, ale dať ich rýchlo, to znamená, to je presne ako v zdravotníctve, že tá pomoc, ak príde neskoro, tak je už často zbytočná alebo pomôže oveľa menej ako keď príde v čase, keď je to naozaj potrebné. Čiže z istého pohľadu je neskoro hovoriť o veľkom balíku pomoci. Poviem za seba - tak ako to bolo možno pred pol rokom, že vnímame, že tento rok napriek tomu, že o tom čísla nehovoria, ale časť z firiem môže mať problém so solventnosťou - to znamená - ako keby s preúverovaním, preto sme vyzývali aj na, povedzme, dostupnejšie štátne záruky, ktoré sú v takej podobe v akej sú, celkový objem poskytnutých štátnych záruk ku koncu roku je niekde na úrovni 650 mil. EUR. Ak si pamätáte pôvodný zámer, by to malo byť okolo 0,5 mld. mesačne, teraz to máme kumulatívne za celé obdobie 650 mil. EUR. A to je otázka teda ako tie záruky sú proste postavené, ako ich sú schopné banky poskytovať a aký o nich je záujem z pohľadu podnikov. Ďalšia vec je otázka existencie - niečo ako je equitné financovanie, to znamená existencia akéhosi proste fondu, ktorý by mohol vstupovať do spoločnosti a do firiem, ktoré sa môžu stať preúverované a je tu proste záujem aby pokračovali. Takže to je ale otázka už finančného inžinieringu a inžinierstva, ktorý je trochu sofistikovanejší a je veľmi dobre, ak sa k nemu vláda rozhodne, aby spolupracoval so súkromným sektorom v danej oblasti. Čiže tých tém je, samozrejme, viac, je otázka, ktoré sektory zasiahnuť a akými nástrojmi. Poprosím ešte ...

Ludoví Ódor, viceguvernér NBS

Tak ja by som len povedal toľko, že pred rokom vlastne sme prezentovali ten jasný názor, že kto rýchlo dáva, dvakrát dáva - a to bola veľmi dôležitá téma. Akonáhle príde takýto šok, tak to treba proste riešiť okamžite a vo väčších objemoch a takýto veľký balík je čoraz menej potrebný. To znamená, že stále je dôležité sa sústrediť na tie sektory, ktoré sú najviac zasiahnuté pandemiou a pomáhať im, ale hovoriť o nejakých veľmi veľkých, výrazných stimuloch je teda čoraz menej potrebné, ak teda sa naplní ten scenár, ktorý hovoríme, tak možno od polroka budeme rozmýšľať o tom, ako opäť dostať verejné financie pod kontrolu, takže ja by som sa teraz určite sústredil na najviac zasiahnuté sektory, ale v žiadnom prípade akože si nemyslím, že treba za tento rok ako celý prísť s nejakým obrovským stimulačným balíkom. Takže pomoc áno, tam kde potrebujeme, ale postupne bude treba riešiť aj to ako zabezpečiť opäť stabilitu vo verejných financiách.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ja si ešte dovoľím doplniť, že máme za sebou virtuálne rozhovory s predstaviteľmi mnohých sektorov, rôznych sektorov ekonomiky naprieč celého Slovenska, po všetkých regiónoch a výsledkom týchto stretnutí - proste je obraz, ktorý ste videli aj dneska v tých grafoch a ktorý je istou dávkou optimizmu, pretože u stredných a veľkých firiem je tu naozaj veľká sebadôvera v to, že ten problém prekonajú, že majú dostatok zákaziek, dokonca, že budú dokonca naberať ľudí v istom období presne tak ako sme to hovorili niekedy koncom tohto roka, alebo začiatkom budúceho roka. Už máme problémy na trhu práce aj s dostupnosťou kvalitnej pracovnej sily, takže toto platí naprieč regiónmi. Ale kde je skutočný problém, to nie je žiadna proste, to nie je o atómovej elektrárni, to je naozaj gastro, to je cestovný ruch a potom sú to mikropodniky, tzn. buď jednoosobové eseročky alebo proste malí podnikatelia a tam vidíme proste veľké ohrozenie, ktoré môže skončiť proste osobnými bankrotmi, platobnou neschopnosťou, i keď to percento z hľadiska celkového úverovania nie je veľké, oni nepredstavujú proste veľký podiel na celkových úveroch, ktoré sa hýbu v ekonomike, ale, samozrejme, sú to desaťtisíce, stotisíce ľudí, ktorí majú svoje rodiny, ktoré fungujú v konkrétnych regiónoch, kde život nie je úplne ľahký a títo ľudia a tieto firmy potrebujú určite pomoc.

Richard Juriš, Televízia JOJ

V podstate ste veľmi obšírne odpovedali aj na to, čo som sa chcel spýtať, ale napriek tomu – ste spomínali tú solventnosť, mikropodniky, atď - banky budú mať pravdepodobne tento rok zisky dobré, ale mnohým týmto firmám možno už ani nepomôžu - aký je váš názor, lebo proste budú tak na tom zle, tak nízko, že neprejdú tými regulami. Je tam to riziko, že mnohé sa ako keby do toho ekonomického života nevrátia? Jednoducho proste nebudú už môcť ako?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Riziko nárastu insolventnosti tu určite je oproti normálnym dobám, my pracujeme s dátami, ktoré sú relatívne ešte čerstvé, potrebujeme možno mesiac, dva na to, aby sme vedeli, ako tá skutočná masa firiem, podnikateľov a ľudí, ktorí požiadali o odklad splátok – ako sa vráti do reálneho splácania. Ten prvý mesiac, ktorý máme vyhodnotený, naznačuje akoby to bola dobrá správa, pretože to percento klientov, ktorí mali problémy s rozsplácaním sa alebo s vrátením sa k riadnemu splácaniu bolo veľmi, veľmi nízke, možno spomenúť číslo 0,6 % napr. na celkových úveroch, ktoré sú proste poskytnuté, a to je naozaj z pohľadu finančnej stability, to znamená zdravia bánk - je to suma, ktorú sú schopné proste banky riešiť

z hľadiska svojho kapitálu. Ale opäť z hľadiska života ekonomiky v konkrétnych regiónoch to môže mať celkom viditeľné následky v konkrétnych sektoroch. Takže to ohrozenie tu určite je a vraciam sa k tomu, že tam je proste namieste sa možno vrátiť k niektorým konkrétnym programom pomoci a tam dať proste viac a rýchlejšie.

Richard Juriš, Televízia JOJ

Ďakujem, ešte jednu by som mal pre kolegu - ako vnímate vytvorenie registra bankových účtov a snahu ministerstva vnútra ísť nad rámec európskej smernice, ktorá žiada len prehľad účtov a naši chcú kontrolovať aj zostatky. Netreba sa báť zneužitia týchto informácií a načo štátu vôbec sú? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

To je stará, bradatá téma, ktorá súvisí s transpozíciou aj smernice aj s celoeurópskou iniciatívou s bojom so špinavými peniazmi a s terorizmom, s praním špinavých peňazí, takže to je otázka, ku ktorej sa vyjadrovala aj Národná banka Slovenska, pretože tu má Národná banka Slovenska svoje isté povinnosti, takže my túto iniciatívu rezortu vnútra a financií sledujeme a sme proste pripravení expertne pomôcť a chcem povedať, že otázka prerazenia istej povedzme ochrany bankového tajomstva je potom možno otázka posúdenia aj ústavnosti, ale to nie je sféra, v ktorej by som sa ja mal akoby hýbať, to je otázka možno ministerstva spravodlivosti, to by sa malo k tomu jasne vyjadriť. Čiže ja len garantujem za Národnú banku Slovenska pripravenú súčinnosť v tejto oblasti.

Daniel Horňák, TA3

Ešte raz, ja sa chcem ešte spýtať na tému výnosov dlhopisov. Vieme, že americké dlhopisy - vlastne tam tie výnosy rastú, že aká je situácia v eurozóne - a to jednak z toho pohľadu nákladov na obsluhu štátnych dlhových, ale takisto aj z pohľadu retailu, že ak by mali rásť výnosy štátnych dlhopisov, či nemôžu napríklad zdražieť výhľadovo hypotéky, či tam ten tlak nemôže byť z pohľadu klientov. Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

K nárastu cien dlhopisov, ak to mám takto nazvať, tak došlo, ale opakujem to, čo povedal viceguvernér Ludo Ódor - tie nárasty sú z veľmi nízkych úrovní, historicky najnižších úrovní. Možno pre vašu zaujímavosť by som vám chcel pripomenúť, že boli týždne v tomto roku, keď cena našich tzv. benchmarkových desaťročných dlhopisov bola na úrovni nemeckých

Bundov, čo úplne asi uznáte, že nemá ekonomickú podstatu, ale z hľadiska dopytu po našich dlhopisoch, pretože s dlhopismi Slovenskej republiky je relatívne malý trh, tam potom ten dopyt môže na tie ceny - ako keby nahor, takže z tohto pohľadu to vnímate tak, že nárast tu je, z časti je daný fundamentami, z časti tzv. presahom – takou možno pozitívnou nákazou zo Spojených štátov amerických, kde dochádza k jednoznačnému oživeniu, sú to veľmi dobré správy, je tu jasný prísľub obrovského balíka pomoci, ďalší balík je možno na ceste. V Spojených štátoch amerických začína veľká debata možno o rastúcej inflácii – a tieto fundamenty ešte nie sú v Európe. Preto sme sa rozhodli využiť tie nástroje, o ktorých som vám hovoril v úvode tlačovej konferencie a to je náš pandemický program, kde sme sa len vrátili k väčšej flexibilita a k ochote byť aktívnejší v danom čase a tam vlastne zasiahnuť. Nemyslím si, že by toto malo mať nejaký okamžitý presah do výšky úrokových mier napr. na financovaní nášho štátneho dlhu alebo pri občanoch alebo pri firmách na zvýšení nákladov na financovanie. Koniec koncov práve preto to robíme, aby ten nejaký skokový mechanizmus tu nefungoval, aby sme mu zabránili, nejakému skoku v danej oblasti. Treba ale žiť s tým, že ak sa pomery dostanú, vrátia do takých normálnych podmienok a to oživenie bude skutočné, naozajstné a udržateľné, že sa proste prirodzene tá cena dlhopisov proste vráti do normálu, to znamená - do normálnych okolností, to znamená, že budú rásť výnosy z dlhopisov, a to znamená že aj cena peňazí akoby sa mala zo strednodobého hľadiska ako keby vrátiť k vyšším hodnotám.

Peter Majer, hovorca NBS

Zdá sa, že už nevidím ďalšie otázky, ak je to tak, tak doplním, že všetky informácie a materiály nájdete na našej stránke a ďakujeme, že ste prišli a pekný deň.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujeme. Aj vám pekný deň, vám všetkým.

Eudoví Ódor, viceguvernér NBS

Pekný deň. Dovidenia.